

Sygn. akt II UK 412/13

POSTANOWIENIE

Dnia 7 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku J. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o wydanie pisemnej interpretacji przepisów prawnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 stycznia 2014 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 marca 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 21 marca 2013 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. od wyroku Sądu Okręgowego w B. - VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 maja 2012 r. zmieniającego decyzję organu rentowego z dnia 25 października 2011 r. o odmowie wydania interpretacji wnioskodawcy J. M. prowadzącemu pozarolniczą działalność gospodarczą i zobowiązującego organ rentowy do wydania interpretacji w zakresie dotyczącym ustalenia obowiązywania umowy zawartej przez wnioskodawcę o zarządzanie spółką i obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawartej umowy o zarządzanie spółką przez wspólnika jednoosobowej spółki z o.o. na podstawie art. 10 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.).

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że wbrew stanowisku organu rentowego, wystarczy by wniosek o wydanie interpretacji dotyczył stanu faktycznego, który zaistniał rzeczywiście, a którego skutki nadal (tj. również w dacie zgłoszenia wniosku o interpretację) wymagały dokonania interpretacji przepisów odnoszących się do tego stanu faktycznego (art. 10 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej), zaś analiza stanu faktycznego dokonana przez organ powinna być dokonana również przez pryzmat spełnienia przesłanek określonych w przepisach z innego zakresu aniżeli prawo ubezpieczeń społecznych, jeżeli od nich uzależniona jest kwestia podlegania ubezpieczeniom społecznym z określonego tytułu, a w konsekwencji - obowiązek uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne. Przyjęcie jakoby upoważnienie do wydania interpretacji indywidualnej, jak również sam jej zakres mogły dotyczyć wyłącznie przepisów prawa ubezpieczeń społecznych niweczyłoby cel wprowadzenia tejże instytucji i funkcję, jaką ma pełnić. W wielu przypadkach regulacje z zakresu ubezpieczeń społecznych w znajdują zastosowanie wyłącznie po spełnieniu przesłanek określonych dla danej czynności lub zdarzenia w przepisach innej dziedziny prawa (dla oceny umowy o zarządzanie spółką zawartej z wnioskodawcą jako tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, są to m.in. o przepisy prawa cywilnego i handlowego). Dlatego Sąd Apelacyjny uznał uchylenie się przez organ rentowy od takiej oceny na etapie postępowania interpretacyjnego za nie prawidłowe.

W skardze kasacyjnej organ rentowy zarzucił naruszenie następujących przepisów: 1/ art. 83d d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz.1585) przez jego niezastosowanie i w konsekwencji zobowiązanie skarżącego do wydania interpretacji w sprawie ustalenia obowiązywania zawartej umowy o zarządzanie spółką, a tym samym obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zawartej umowy o zarządzanie spółką przez wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, podczas gdy przepis ten, wprowadzony ustawą z dnia 16 listopada 2012 r. o redukcji niektórych obciążeń administracyjnych w gospodarce (Dz.U. z 2012 r., poz. 1342), nie daje prawnej możliwości wydania przez organ pisemnej interpretacji w tym przedmiocie, 2/ art. 316 § 1 k.p.c. przez wydanie wyroku z pominięciem wprowadzonego w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

art. 83 d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który w katalogu przedmiotowym spraw podlegających interpretacji na podstawie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej nie wymienia sytuacji, o którą wnioskuje przedsiębiorca, zobowiązując skarżącego do wydania decyzji bez podstawy prawnej i naruszenia tym samym przepisu art. 83 d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W ocenie skarżącego, „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (...), a mianowicie: Sąd Apelacyjny wydając wyrok całkowicie pominął regulację obowiązującą od 1 stycznia 2013 r., a określoną w art. 83d, w której Ustawodawca doprecyzował, kiedy Zakład może wydać pisemną interpretację, inaczej ZUS nie może wypowiadać się w każdej kwestii dotyczącej w szerokim ujęciu ubezpieczeń społecznych, a jedynie zagadnień przedmiotowo określonych we wskazanym powyżej art. 83 d ustawy systemowej. Gdyby Zakład wydał pisemna interpretację, to z uwagi na konstrukcję wniosku musiałby wypowiedzieć się najpierw co do obowiązywania zawartej uprzednio umowy kontraktu menedżerskiego, a następnie co do podlegania ubezpieczeniom społecznym, zaś obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu świadczenia pracy na podstawie zawartej umowy kontraktu menedżerskiego o zarządzanie spółką ma pochodny (następczy) charakter wobec ustalenia ważności zawartej określonej umowy, a o ustalenie jej ważności (obowiązywania), a o co wnioskuje przedsiębiorca, a czego Zakład po tej dacie nie jest władny uczynić”.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego jej rozpoznania, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty sprawy, a także o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest oczywiście bezzasadna. W świetle obowiązujących przepisów, podmiot będący przedsiębiorcą, w rozumieniu ustawy o działalności gospodarczej tj. osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą

prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą oraz wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej, który ma wątpliwości co do występowania po jego stronie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym z konkretnego tytułu ma prawo zwrócenia się do organu rentowego o interpretację, wskazującą czy podlega, czy też nie podlega obowiązkowi opłacania składek z tego tytułu.

W sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne sformułowane w skardze ani potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości. Przepis art. 83d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych ewidentnie zawiera uściślenie, doprecyzowanie obowiązków, które wcześniej regulował art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a które nie były precyzyjnie wskazane w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Wprowadzony do tej ostatniej ustawy od 1 stycznia 2013 r. art. 83d nie ma więc charakteru nowości normatywnej. Jest on jedynie przeniesieniem obowiązku wynikającego z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Stosownie do tego przepisu, w razie zgłoszonych w stosownym wniosku wątpliwości przedsiębiorcy co do tytułu, z którym wiąże się obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, jak też co do zakresu obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, zasad obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz podstawy wymiaru tych składek organ rentowy ma obowiązek dokonania pisemnej interpretacji i wskazania adekwatnego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym. Stąd zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.